

Täysistunto

Torstai 19.1.2023 klo 16.00—18.55

6. Lakialoite laiksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain 92 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Lakialoite LA 74/2022 vp Hanna Huttunen kesk ym.

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sivistysvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. — Keskustelu, edustaja Huttunen.

Keskustelu

17.42 **Hanna Huttunen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lakialoitteessa me 69 kansanedustajaa keskustan ja muista eduskuntaryhmistä ehdotamme uutta lakia alueellisen opintolainahyvityksen kokeilusta sekä tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta. Kokeilu toteutettaisiin vuosina 2024—27 Pohjois- ja Itä-Suomen 25 kunnassa. Näissä kunnissa asuville korkeakoulutetuille myönnettäisiin edellytysten täyttyessä ja hakemuksesta alueellinen opintolainahyvitys. Nuori siis saisi osan opintolainastaan anteeksi. Hyvitystä voitaisiin myöntää enintään kolme erää. Määrältään se olisi yhteensä enintään 8 800 euroa mutta kuitenkin enintään 60 prosenttia opintolainan saajan hyvitykseen oikeuttavan tutkinnon suorittamislukukauden viimeisen päivän lainamäärästä. Hyvitys olisi saajalleen verotonta tuloa.

Arvoisa puhemies! Alueellisen opintolainahyvityskokeilun tavoitteena on osaavan työvoiman saatavuuden parantaminen ja elinvoiman kohentaminen harvaan asutulla maaseudulla. Kokeilulla ja tavoitteella on myös parlamentaarinen yhteisymmärrys. Valtioneuvoston asettama harvaan asuttujen alueiden parlamentaarinen työryhmä eli HAMA on pohtinut konkreettisia ratkaisuehdotuksia harvaan asuttujen alueiden ongelmiin Suomessa. Olen toiminut kyseisen työryhmän puheenjohtajana. Työryhmämme tilasi opintolainahyvityskokeilusta ennakkoselvityksen ja teetti kyselyn nuorille. Tulokset olivat lupaavia. Niiden perusteella noin kaksi kolmasosaa yliopisto-opiskelijoista ja kolme neljäsosaa ammattikorkeakouluopiskelijoista olisi valmis muuttamaan harvaan asutulle alueelle, jos saisi ehdotuksen mukaisen opintolainahyvityksen. Potentiaalisia muuttajia ovat esiselvityksen mukaan erityisesti ne korkeakoulutetut, jotka ovat aiemmin asuneet maaseudulla.

Kokeilun vaikutusten selville saamiseksi kokeilun alueen tulisi olla mahdollisimman yhtenäinen ja selvärajainen alue. Nyt ehdotettu 25:n Itä- ja Pohjois-Suomen kunnan muodostama kokeilun alue on arvioitu esityksen valmistelussa parhaaksi toteuttamisvaihtoehdoksi. Toimenpideehdotusten mahdollinen toteuttaminen olisi aluksi tehtävä määräaikaisina kokeilulakeina, jolloin pyrittäisiin hankkimaan tarvittavaa tietoa toimenpideehdotusten tosi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

asiallisista vaikutuksista ja toimivuudesta toimenpiteiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Määräaikainen kokeilu mahdollistaisi myös perustuslain 6 §:n edellyttämän hyväksyttävän perusteen tinkiä muodollisesta yhdenvertaisuudesta alueellisessa suhteessa.

Edellä mainitulta pohjalta alueellista opintolainahyvityskokeilua on valmisteltu opetus- ja kulttuuriministeriössä hallituksen lakiesityksen muotoon. Lakiluonnos on myös käynyt laajalla lausuntokierroksella. Palautteen perusteella yli puolet kaikista 46 lausunnonantajasta kannatti ehdotettua kokeilua. Kokeilulla on siis vahva tuki ja vahva tarve.

Arvoisa puhemies! Miksi alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu siis tarvitaan?

Ensinnäkin se mahdollistaa nuorille monen toiveiden mukaisen kodin ja elämän rakentamisen myös isompien keskusten ulkopuolelle. Nykyisin nuoret lähtevät kotiseudultaan opiskelemaan muualle ja päätyvät töihin isompiin keskuksiin. Vain harva palaa kotiseudulleen. Näinä nousevien korkojen aikana ja elämisen ylipäättään kallistuessa kokeilu helpottaisi osaltaan myös opintolainaa maksavien nuorten toimeentuloa.

Toiseksi se helpottaisi osaltaan pulaa eri alojen työntekijöistä, joka vaarantaa jo lähi- ja peruspalvelujen tasa-arvoa maassamme. Työntekijäpula on etenkin Pohjois- ja Itä-Suomessa kärjistyvä ongelma.

Kolmanneksi se lisäisi Pohjois- ja Itä-Suomen elinvoimaisuutta. Venäjä-suhteiden katkeaminen on muuttanut näiden alueiden tilannetta ja näkymiä perinpohjaisesti. Olin muutama kuukausi sitten kuuntelemassa Ulkopoliittisen instituutin johtajan Mika Aaltolan puhetta yrittäjäjuhlassa. Aaltolan mukaan Suomen pitää varautua turvallisuuspoliittisiin uhiin huolehtimalla alueiden elinvoimaisuudesta. Hänen mukaansa olemme siirtymässä niin sanotun neljännen tasavallan aikaan, mikä on vahvojen alueiden aikaa. Siispä huolenpito Pohjois- ja Itä-Suomen elinvoimasta on näissä olosuhteissa huolenpitoa koko Suomen turvallisuudesta.

Arvoisa puhemies! Norjassa alueellinen opintolainahyvitys otettiin käyttöön 1990-luvun taitteessa. Tulokset ovat olleet erittäin hyviä. Nyt meilläkin pitää olla rohkeutta kääntää aluepolitiikassa uusi lehti, ja meidän pitää tehdä sama Suomessa.

Alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu on ollut johtamani harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisen työryhmän tärkeimpiä esityksiä. Kokeilu perustuu myös yliopistotutkijoiden selvitykseen.

Hallitus oli jo sopinut kokeilun aloittamisesta, mutta sitten kävi niin kuin kävi ja se kaatui hallituksen neuvotteluiden loppumetreillä. Pettymys Pohjois- ja Itä-Suomelle on ollut valtava. Menneitä ei tarvitse kuitenkaan tämän enempää kaivella. Olennaista on nyt se, että vielä tämä eduskunta voi päättää tämän kokeilun aloittamisesta.

Kuten jo aikaisemmin totesin, kokeilusta on parlamentaarinen yhteisymmärrys ja laaja tuki yhteiskunnassamme muutenkin. Lakialoitteeni on myös tehty lausunnoilla olleen lakiluonnoksen pohjalta. Pohjois- ja Itä-Suomen tukeminen ei ole muulta Suomelta pois. Yhtenä ja yhtenäisenä maana ja kansakuntana me tästä selviämme. Lakiesitykseni on siis vain säätämistä vaille valmis.

Arvoisa puhemies! Jos alueellisen opintolainahyvityksen kokeilu ei nyt etene, se tullaan ratkaisemaan tulevilla eduskuntavaaleilla. Keskusta ajaa kokeilun toteuttamista koko voimallaan. Esitämme tämän lisäksi myös erityistalousalueita Suomeen. Kyse on uuden ajan aluepolitiikasta ja suomalaisten ja ennen kaikkea Suomen pärjäämisestä. Turvaa, työtä ja toimeentuloa eikä yhteiskunnallista tasa-arvoa ole ilman kauttaaltaan elinvoimaista Suomea. Keskittämisen aika on kerta kaikkiaan ohi. Meidän pitää kehittää tasapuolisesti koko maata ihmisten toiveista ja tarpeista käsin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan lämpimästi kiittää kaikkia näitä 68:aa kansanedustajakollegaani, ketkä uskoitte, että muutos ei tapahdu tekemällä asioita aina samalla tavalla. On uskallettava myös kokeilla, uskallettava uudistua.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Koponen, Ari.

17.48 Ari Koponen ps: Arvoisa puhemies! Kyseinen esitys sai tosiaan hallitus—oppositio-rajat ylittävän parlamentaarisen yhteisymmärryksen sekä lausunnonantajien tuen, mutta siitä huolimatta hallitus perui sen juuri tämän tärkeän esityksen ja kokeilun loppuhetkillä. Opetus- ja kulttuuriministeriö teki lainvalmistelun suhteen hyvää työtä, ja toivoisin, ettei tätä panostusta nyt heitetä hukkaan vaan kokeilu vietäisiin maaliin asti. Tämä olisi myös yksi konkreettinen toimi saada pidettyä koko Suomi asumiskelpoisena.

Kiitan edustaja Huttusta tämän tärkeän lakialoitteen laatimisesta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Simula.

17.49 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Olen toiminut tällä kaudella harvaan asuttujen alueiden parlamentaarisessa työryhmässä, ja työskentely siellä maaseutumaisen ja harvaan asutun seudun hyväksi on ollut varsin antoisaa. Valitettavasti kuitenkin tämä työryhmässä tuotettu idea opintolainahyvityksestä on tippunut hallituksen prioriteettilistan hänille, ja lopulta sitä lakattiin edistämästä hautaamalla se viime syksynä hallituksen toimesta.

Opintolainahyvytys koskisi Itä- ja Pohjois-Suomen alueelle töihin muuttavia korkeakoulututkinnon suorittaneita nuoria, jotka alueellatyöskentelyvuosiensa mukaan saisivat sitten hyvitystä opintolainaan. Ensiksi asiaa kokeiltaisiin määräaikaisina kokeilulakeina, ja jos kokeilu tuottaisi halutun kaltaisia tuloksia, voitaisiin hyvytys säätää pysyväksi malliksi. Kokeilu ei velvoittaisi mihinkään mutta mahdollistaisi ja kannustaisi esimerkiksi paluumuuttoon omalle kotiseudulle.

Liian usein Itä- ja Pohjois-Suomen kehittymisen esteenä on juuri väestökato. Nuoret muuttavat eteläisempään Suomeen koulutuksen perässä, löytävät ehkä puolison ja töitä ja asettautuvat asumaan. Nuorten aikuisten väheneminen harvaan asutuilla alueilla puolestaan aiheuttaa hitaan mutta varman kuihtumisen, koska lapsia ei synny, yritykset siirtyvät muualle ja toimeliaisuus vähenee. Itä- ja Pohjois-Suomen elinvoimaisena pitäminen ei ole nurkkakuntaisuutta tai jotain peräpeiliin tuijottamista vaan yhä enenevässä määrin myös turvallisuuskysymys.

Emme voi antaa maaseudun tyhjentyä emmekä omavaraisuutemme kuihtua poliittisin päätöksin tai toisaalta tekemättä jättämällä. Siksi tämä kokeilu, mielellään osana suurempaa maaseutumaisen ja harvaan asuttujen seutujen elinvoimaohjelmaa, tulee toteuttaa viimeistään tulevalla vaalikaudella.

Arvoisa puhemies! On äärimmäisen tärkeää edistää sellaisia poliittisia toimia, joilla mahdollistetaan ja kannustetaan suomalaisia muuttamaan maaseudulle. Tämä käsittelyssä oleva edustaja Huttusen lakialoite on yksi sellainen. Todella monet suomalaiset haaveilevat maallamuutosta. Se on tosiasia. Nykyinen turvallisuustilannekin osoittaa, miten tärkeää on pitää koko Suomi asumiskelpoisena eikä näivettää maaseutuamme, ei idässä eikä pohjoisessa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kinnunen, Mikko.

17.52 **Mikko Kinnunen kesk:** Arvoisa herra puhemies! Pidetään koko Suomi asuttuna. Siinä on kysymys turvallisuudesta. Lähes miljoona suomalaista haaveilee maallemuutosta. Muuttunut turvallisuustilanne korostaa sen tärkeyttä, että suomalaisia riittää joka niemeen ja notkelmaan. Asuttua maata on helpompi puolustaa.

Jos haluamme, että oma maa on koko maa, yhteiskunnan täytyy toimia sen eteen. Tahdonkin kiittää kollega Hanna Huttusta tämän erinomaisen lakialoitteen laatimisesta. Kiitos myös kaikille sen allekirjoittaneille yli puoluerajojen.

Arvoisa puhemies! Edustaja Huttusen lakialoitteessa esitetään, että harvaan asutun maaseudun alueelle töihin muuttavat saavat opintolainansa anteeksi 2 600 euron arvosta vuositain. Lakialoite pohjaa opetus- ja kulttuuriministeriön teettämään esiselvitykseen, joka tukee opintolainahyvityksen kokeilun käynnistämistä. Vastaavanlainen malli on ollut käytössä Norjassa jo kolmisenkymmentä vuotta. Norjassa moni vastavalmistunut on muuttanut aivan uudelle alueelle opintolainahyvityksen ansiosta.

Arvoisa puhemies! Edustaja Huttusen aloitteessa on ratkaisumallia kolmeenkin ongelmaan:

Ensinnäkin suurin ongelma monella alueella on osaajapulaa. Puutetta on hoitajista, rakennusalan osaajista, it-henkilöistä, opettajista, lääkäreistä — hiukan kaikesta. Tätä puutetta on tällä kaudella autettu muun muassa siten, että eri puolille Suomea on myönnetty uusia aloituspaikkoja korkeakouluihin sekä uusia koulutusvastuita. Kiitos siitä kuuluu keskustalaisille tiedeministereille. Kouluista valmistuu siis aiempaa enemmän osaajia, mutta nyt on erittäin tärkeää, että alueet pystyvät pitämään heistä kiinni. Opintolainahyvitys auttaisi juuri tässä. Esimerkiksi Pyhännälle, Sallaan, Kajaaniin tai Utajärvelle muuttava saa merkittävästi hyvitystä opintolainansa kolmena vuonna peräkkäin.

Tästä päästään toiseen ongelmaan, johon tällä lakialoitteella on varmasti vaikutusta. Viime aikoina on puhuttu paljon opiskelijoiden nousevista opintolainoista. Se aiheuttaa monelle opiskelijalle ahdistusta varsinkin nyt, kun korot ovat taas todellisuutta. Nyt uusi pyhäntäläinen saisi vähennettyä lainaansa aivan merkittävästi vain muuttamalla idylliseen kuntaan asumaan.

Samalla voi tulla ratkaistuksi tämä kolmaskin ongelma: Lähes miljoona suomalaista haaveilee maallemuutosta — ehkä myös moni opiskelija, mutta ei saa aikaiseksi. Opintolainahyvityksen rohkaisemana maalle muuttanut entinen opiskelija saattaa hyvinkin löytää itselleen pysyvän kodin maaseudun rauhasta. Kaikki hyötyvät. Eikö tämä todellakin ole kokeilemisen arvoinen ajatus? Pitäähän kysyä, miksi jokainen edustaja ei ole allekirjoittanut tätä aloitetta. Keskustassa on ainakin ymmärretty asian tärkeys, ja ihmettelen, miksi hallitus luopui aloitteen käsittelystä.

Arvoisa puhemies! Keskusta on koko Suomen puolella. Moni muukin puolue sanoo olevansa. Tässä on nyt paikka näyttää, että todella on näin. Hintalappu kokeilulle olisi kuusi miljoonaa euroa. Se ei ole paljoa, jos saamme sillä avitetuksi harvaan asuttujen seutujen työvoimapolua ja kasvua.

Annan aloitteelle lämpimän ja vahvan tukeni.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

17.57 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kinnuselle voi todeta, että hallituksen esitys kaatui teidän hallituksenne sisäisiin riitoihin. Kun toinen ei saanut jotain, niin keskusta ei voinut saada tätä yhteisesti sovittua. [Mikko Kinnunen: Olitko paikan päällä?] — Tämä on julkisuudessa kerrottu opintolainahyvityksen kaatamisesta. — Samassa rytäkässähän kaatui tki-vähennysratkaisu, jolla myös oli parlamentaarinen yhteisymmärrys. Sen herätti henkiin kokoomus lakialoitteella, ja lopulta asia ratkaistiin opposition johdolla, osan hallituksesta tukemana. Ja näyttää siltä, että tämäkin asia vaatii oppositiopuolueiden tukea edetäkseen. Sen takia haluan kiittää edustaja Huttusta, joka on tässä tarttunut vähän tämmöisen surullisen pelin politiikan pelinappulaksi joutuneen asian uudelleen elvyttämiseen. Tällaista asiaa, joka on syntynyt parlamentaarisessa yhteisymmärryksessä siitä, että kokeillaan, katsotaan, mitä tällä saadaan aikaan, ei pitäisi jättää tällaisen pelin politiikan pelinappulaksi vaan viedä yhdessä eteenpäin.

Tämän esityksen tarpeellisuus itse asiassa tulee korostumaan jatkossa entisestään, sillä nyt arki on osoittanut sen, että myös opintolainalle tulee hintaa. Korot nousevat, ja se näkyy myös tällä puolella.

Ainoa, mitä hetken aikaa mietin, kun edustaja Huttunen minultakin allekirjoituksen tähän pyysi — ja lopulta sen siihen myös laitoin — oli se, millä perusteella nämä kyseiset kokeilualueet oli valikoitu. Jäin miettimään, mikä on syy, että tähän kokeiluun tai tähän toimeen eivät pääsisi kaikki muuttotappioalueet. Minun mielestäni tätä voi valiokuntakäsittelyssä ihan perustellusti pohtia ja tarkastella, voisiko tehdä niin, että kaikki maakunnat, jotka menettävät asukkaita tällä hetkellä, voisivat päästä tähän kokeiluun. Se toki nostaa hivenen tämän kokeilun kustannuksia, mutta se ehkä myös rohkaisisi näissä maakunnissa nyt lapsien kanssa asuvia panostamaan sen kyseisen kunnan elinvoimaan ja vahvistamaan sitä. Muuten aika iso osa meidän maakunnista menettää tällä hetkellä asukkaita ja maakunnissa myös valtaosa pienemmistä kaupungeista ja maaseutumaisista kunnista. Ja silloin itse toivoisin, että tämä kokeilu voisi ruokkia myös näiden alueiden elinvoimaa. Mutta minulle käy hyvin se, että tehdään tämä kokeilu edustaja Huttusen ja parlamentaarisen sovun esittämällä tavalla ja laajennetaan sitten, kun se todetaan todennäköisesti hyvin toimivaksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Reijonen.

18.00 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Huttunen on tehnyt aloitteen opintolainahyvityksen kokeilusta. Se onkin kyllä ihan hyvä, että näitä harvaan asuttuja alueita huomioidaan. Tämä on todella mielenkiintoinen aloite Itä-Suomen ja Pohjois-Suomen osalta. Jos tämmöinen toteutuisi, niin sehän oikeasti olisi aika mielenkiintoinen ja se varmasti edesauttaisi sitä, että ihmiset muuttaisivat sinne maaseudulle. Maaseudulla muutenkin kiinteistöt voivat olla halvempia, asuminen on edullisempaa, ja siellä on jo nyt paljon tyhjiä kiinteistöjä. Se olisi hirveän järkevää kaikin puolin, että sinne ihmisiä saataisiin.

Oikeastaan tämmöistä samanlaista ajattelua voisi käyttää monessa muussakin asiassa. Elikkä se hinta menisi aina vähän sen mukaan, että siellä, missä on paljon kysyntää, se hinta olisi aina kalliimpi, ja siellä, missä on harvempaa, se voisi olla edullisempi. No sama periaatehan tässäkin vähän nyt tulisi, että saataisiin vähän näitä korkoja ja muita anteeksi. Tämmöistä harppikulttuuria voitaisiin harrastaa muutenkin: keskellä kaupunkia ne hinnat ovat tietysti korkeammat, sitten kun harpilla piirretään ympyröitä, niin tulisi tämmöisiä vyöhykkeitä, ja siellä kauempana olevat vyöhykkeet olisivat vähän edullisempaa hintata-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

soa — vähän niin kuin joissakin venepaikkamaksuissa tai tämmöisissä. Eli siellä, missä on eniten kysyntää, hinnat ovat kalliimmat, ja siellä, missä on vähemmän kysyntää ja harvempaa asutusta, edullisemmat. Eli sitä voisi hyödyntää todellakin myös tämmöisessä.

Tämä idea on ihan mielenkiintoinen, ja sitä voi laajentaa kyllä monenlaiseen muuhunkin tarkoitukseen. Toivon, että huomioidaan koko Suomen mahdollisuudet pysyä asuttuna. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Hoskonen.

18.02 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Hanna Huttunen on tehnyt aivan erinomaisen lakialoitteen. Todellakin on erittäin tärkeää, että me pystymme valtiovallan toimenpiteillä kannustamaan opiskelunsa lopettaneita tai vielä opiskelevia ihmisiä hakeutumaan työelämään niin, että he saavat siitä jonkunäköisen kannustusrahan, tällä kertaa edustaja Huttusen tekemän erinomaisen esityksen mukaan opintolainan vähenyksen myötä, ja tuloverolakiakin tässä ollaan muuttamassa.

On aivan erinomainen asia, että tällainen aloite on tullut, ja olen sen itsekkin allekirjoittanut. Tällä nostetaan esille tämä iso ongelma, että meillä varsinkin nuoremmat haluavat mennä kaupunkeihin asumaan ja maaseudun työpaikat vaikka terveydenhuoltoalalla, monella muullakin alalla, jäävät vaille työvoimaa. Tätä lakialoitetta varmaan ei tämän vaalikauden aikana keritä käsitellä, mutta onhan se ensi vaalikausi vielä aloittamatta. Toivoisinkin, että silloin nostettaisiin esille myös tämän muun työvoiman osalta tämä samainen helppotus, koska jonkunäköinen kannustehan olla pitää.

Kaikki me varmaan muistamme sen, että aikoinaan oli nämä niin sanotut syrjäseutupisteet. Elikkä Suomi oli luokiteltu erilaisiin syrjäseutupisteisiin: mitä pohjoisemmaksi mentiin, sen enemmän niitä syrjäseutupisteitä oli, ja jokainen piste tiesi muistaakseni neljän prosentin korotusta palkkaan. Itsekin aikanaan, kun menin Ilomantsiin töihin vuonna 81, sain nauttia muutaman vuoden näistä niin sanotuista syrjäseutulaisista. Ne olivat hyvin tärkeitä nuorelle työntekijälle. Niillä pystyi maksamaan opintolainansa pois. Ja sitten toinen asia: pystyi sitä elämää aloittelevaan ja kotia perustamaan. Nämä olivat erittäin tärkeitä yhteiskunnan kädenojennuksia silloin. Eivätkä ne varmasti ole menneet yhtään pois muodista, kun vain täällä eduskunnassa saataisiin ne taas säädettyä.

Meillä on nimittäin semmoinen ikävä ilmiö, että meillä on maaseutukunnissa maaseutuolosuhteista poistettu kaikki mahdolliset yhteiskunnalliset panokset, joilla pyritään kannustamaan investointeihin. Aikanaan oli työllisyysperusteisia investointitukia, joilla kannustettiin yrityksiä investoimaan niin että saatiin työpaikkoja syntymään. Tänä päivänä niitä ei enää ole. Sitten mitä näitä EU-rahoja, erilaisia rakennerahastohankkeita maaseudulle tulee, niin niihin sääntöihin on ujutettu kyllä taitavasti se, että investoimaan ei pysty. Ne ovat näitä tämmöisiä kehittämisrahahankkeita. Hankkeen jälkeen ei kovin paljon jäljelle jää. Yleensä jää muutama hyllymetri mappeja ja paljon papereita ja rahat on käytetty. Toki niissä on pienin poikkeuksin mahdollisuuksia myös investointeihin.

Mutta tästä pitäisi nyt seuraavan hallituksen ottaa täyskoppa ja lähteä kehittämään tätä edustaja Huttusen tekemää erinomaista ideaa, tämän harvaan asutun maaseudun työryhmän ideaa, joka parlamentaarisen kokoonpanon mukaisesti oli koolla ja jota edustaja Huttunen ansiokkaasti johti. Eli pitäisi ottaa koppi siitä, että tämä on se keino, yksi niistä tärkeimmistä keinoista, joilla saadaan osajia myös maaseutukuntiin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

Kannattaa muistaa esimerkiksi Norja. Norja käyttää näitä samanlaisia menetelmiä antaen verohelpotuksia niille ihmisille, jotka muuttavat pohjoiseen Norjaan töihin. Tiedän, kuinka omista tuttavistanikin moni kävi siellä opiskelun jälkeen. Kun ammattipaperit oli taskussa, niin he menivät pohjoiseen Norjaan. Siellä meni moni porukka esimerkiksi öljynporauslautoille töihin taikka sitten rakentamaan rannikolle satamia taikka voimalaitoksia ja montaa muuta, sairaaloihin sairaanhoitajiksi taikka sitten peräti lääkäriksi. Siellä maksettiin paljon kovempi palkka kuin eteläisessä Norjassa. Monelle nuorellehan se on loistava kannustin, kun pääsee tällä keinoin hyvin nopeasti irti opintolainoista, saa paremman palkan, ja verotuksellakin varmaan kannustettiin.

Tärkeää on huomata, että valtakunnan hallituksella ja Suomen eduskunnalla on tärkeä vastuu siinä, että pidetään koko Suomi asuttuna. Kun elämme sellaista aikaa, jossa maailmanpolitiikka myllertää ja Suomikin on jättänyt Nato-hakemuksen, niin kannattaa muistaa erään Nato-kenraalin kannanotto, että pitääkö tämä itäinen rajanpinta asuttuna ja hyvin elinvoimaisena, koska se on parasta maanpuolustuspolitiikkaa, että meillä on koko Suomi asuttuna. Autioituville seuduille voi helpommin kohdistua joitakin tiettyjä riskejä, jotka saattavat pahimmissa tapauksissa toteutuakin.

Edustaja Huttuselle vielä kerran kiitos hienosta aloitteesta. Vaikkei se tällä vaalikaudella kerkiäkään, niin toivotaan, että erinomainen seuraava hallitus, jota edustaja Heinonenkin äsken rohkeni kehua, tätä kannattaa. Uskoakseni edustaja Heinonen on potentiaalinen ministeri seuraavan hallituksen aikana, ja hän varmaan innolla tätä kannattaa sitten, kun ministerin mustaa salkkua kantaa ja Mersun takapenkiltä tänne kävelee.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt, arvoisat edustajat, alkaa olla hyvin lähellä se hetki, että tätä keskustelua varten tässä vaiheessa varattu aika on käytetty. Jos enempää ei tule puheenvuoroja kuin edustajat Autto ja Huttunen, niin otetaan teidät vielä tässä. — Edustaja Autto.

18.07 Heikki Autto kok: Arvoisa puhemies! No, puhutaan sitten lyhyesti, jos on näin tiukalla nyt tämä aikataulu. — Tosiaan siis noin lähtökohtaisesti on pidetty erittäin hyviä puheenvuoroja tässä keskustelussa. Tämä viittaus Norjaan ja se, että pitää pyrkiä tekemään laaja-alaisesti toimenpiteitä, joilla käytännössä kannustetaan ihmisiä asettumaan tasaisesti eri puolille maata, on varmasti sellainen ajattelumalli, joka Suomessakin on järkevää omaksua. On aivan selvää, että keskeiset kasvualamme, joissa voidaan nähdä olevan sellaista potentiaalia, että syntyy pitkiä arvoketjuja, jotka yltyvät sieltä alkutuotannosta aina sitten pääkonttoreissa tehtävään työhön ja jotka pystyvät generoimaan sen kaltaista kasvavaa kansallisvarallisuutta ja verotuloja, joilla hyvinvointiyhteiskunta voidaan rahoittaa, vaativat aina myös sen arvoketjun alkupään, joka on sitä läsnätyötä.

Tänäänkin olen ollut useammassa vaalipaneelissa tässä päivän mittaan. Esimerkiksi aamulla aloitin Matkamessuilta, missä oli matkailualan paneeli. Suomella on aivan valtava matkailupotentiaali, niin talvi- kuin kesämatkailun osalta, mutta se vaatii, että meillä on ihmisiä joka puolella maata niissä kohteissa, missä matkailijat, jotka tänne Suomeen maailmalta tulevat, haluavat vierailla. Ei onnistu niin, että täältä Arkadianmäeltä vilkuttelemme, että käykää siellä Saimaan rannoilla nyt sitten ihastelemassa, kuinka on kirkkaat vedet ja kauniit maisemat. Ei onnistu niin, että täältä vilkuttelemme, että käykää siellä tunturituuksissa pohjoisessa vähän tuulettamassa ajatuksia. Siellä paikan päällä täytyy tietysti olla

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

elinvoimaiset yhteisöt, joissa pystytään sekä ympärivuotista matkailua tekemään että sesonkiaikana sitten vielä suurempia vierailijamääriä palvelemaan.

Olin tuossa iltapäivällä SKALin seminaarissa, jossa keskusteltiin vientiteollisuutemme kilpailukyvyistä, ja aivan sama koskee vaikka metsäteollisuutta: Täällä on meillä Arkadianmäen naapurissa isoja pääkonttoreita metsäteollisuusyhtiöillä, mutta ei voi tuolta Hesperian puistosta tai Keskuspuistosta niitä puita hakata. Kyllä täytyy moton tehdä töitä vaikkapa sitten siellä Sodankylän kairassa, mistä kuljetusyrittäjä käy hakemassa puut, joista osa viedään Tervolassa sahalle ja osa viedään Kemissä tehtaalle. Sieltä lähtevät tuotteet Eurooppaan, ja sitten sieltä Euroopasta tulevat rahat, joilla pääkonttorissa maksetaan palkkoja. Tämäkin vaatii, että on paikalliset, elinvoimaiset yhteisöt joka puolella Suomea, jotta meillä on vaikkapa niitä metsänhoitajia.

Tässä mielessä tämä, että myöskin tehdään tällainen kannuste akateemisille ihmisille, jotka ovat ottaneet opintojensa tukemiseksi lainaa, niin kuin tässä aloitteessa esitetään, on todella järkevä ja hyvä osa sitä kokonaisuutta, millä on syytä tehdä semmoista aktiivista aluepolitiikkaa, joka sitten osana hyvää elinkeinopolitiikkaa ja hyvää työllisyyspolitiikkaa mahdollistaa, että maamme valtavista mahdollisuuksista voimme todella kestäväällä tavalla rakentaa hyvinvointia kansakunnalle ja rakentaa Suomea menestyvänä eurooppalaisena maana.

Elämme monella tapaa todella etsikkoaikaa, ja, arvoisa puhemies, aivan tähän puheen loppuun haluaisin sanoa siitä, että kun ehkä Ruotsi ja Norja ovat olleet hieman nopeampia tarttumaan tähän avautuvaan mahdollisuuteen tässä suuressa teollisuuden murroksessa, jota elämme, niin tänään luin juuri uutista, jossa kerrottiin, kuinka ruotsalainen akkuteollisuuden edelläkävijäyhtiö Northvolt tekee laajaa rekrytointikierrosta Suomessa ja heidän tavoitteenaan on rekrytoida Suomesta, työvoimapulasta kärsivästä maasta, 2 500 teollisuuden työntekijää Ruotsiin. Tämähän on aivan valtava suonenisku meidän maallemme. Totta kai jokainen yksilö tekee valinnat omista lähtökohdistaan, mutta meillä olisi ne aivan samat mahdollisuudet ympäri maata luoda kestäväää kasvua, ovatpa ne meidän maaperän rikkauksista eteenpäin lähteviä arvoketjuja, ovatpa ne meidän metsien vihreästä kullasta eteenpäin lähteviä arvoketjuja tai ovatpa ne meidän mahtavat maisemat, jotka matkailua mahdollistavat. Meillä on valtavia mahdollisuuksia, ja näihin mahdollisuuksiin aktiivisesti tarttumalla ja vaikkapa juuri tämän edustaja Huttusen lakialoitteen hyväksymällä tekisimme kyllä hyvää rakkaalle isänmaallemme ja tuleville sukupolville.

Kannatan lämpimästi tätä aloitetta ja laajempaa kokonaisuutta erilaisista aktiivisista toimenpiteistä niin aluepolitiikan, teollisuuspolitiikan kuin hyvän työllisyyspolitiikan osalta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Tosiaan kuten äsken ilmoitin, meillä aika tätä keskustelua varten nyt tässä vaiheessa alkaa olla käytetty, mutta jos edustajat Huttunen ja nyt myös Laakso, joka tuli listalle vielä, hyvin nopeasti pystytte puhumaan, niin sallin sen vielä tämän keskustelun loppuun tässä yhteydessä. — Edustaja Huttunen.

18.12 Hanna Huttunen kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! Haluan vain lyhyesti kiittää teitä kaikkia tästä hyvähenkisestä, eteenpäin vievästä keskustelusta. Totta kai ymmärrän tiukan aikataulun, mutta toiveeni on, että valiokunta ottaisi tämän asian käsiteltäväkseen, ja siitä syystä tämä on aivan identtinen sen hallituksen esityksen kanssa. Se on käynyt kaikki lausuntokierrokset läpi, ja se on valmis valiokuntakäsittelyyn, niin että se ehtisi vielä tälle hal-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 152/2022 vp

lituskaudelle. Ainut ero siinä on, että aikataulua on siirretty vuodella eteenpäin alkuperäisestä. Näillä toiveilla ja saatteilla valiokuntaan tämä tästä lähtee. Kiitos vielä kerran kaikille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Nyt vielä edustaja Laakso, ja sen jälkeen vaihdamme aihetta.

18.13 Sheikki Laakso ps: Kiitos, arvoisa puhemies, vielä puheenvuorosta tässä kohtaa! Tosiaan tällaisen aluepolitiikan pitäisi olla oikeasti todella paljon enemmänkin esillä, koska tilanne on se, että vaikka itsekkin olen täällä Helsingissä syntynyt, ei meitä tänne pidä kaikkia pakottaa tulemaan. Kyllä se on paljon mukavampaa olla tuolla vähän väljemmillä vesillä. Tilanne on se, että pitää muistaa kuitenkin, että kun se porukka lähtee sieltä omalta alueeltaan, niin jos he lähtevät tulemaan tänne Helsingin suuntaan, aika helposti saattaa eksyä esimerkiksi Norjaan. Eli siinä kohtaa, kun se lähtö tulee sieltä omalta alueelta, ei se tarkoita sitä, että me saadaan heitä edes pysymään Suomessa. Henkilökohtaisesti itsellenikin on todella paljon tuttuja, jotka ovat Norjassa töissä tällä hetkellä. On järkevämpää olla siellä Norjassa kuin täällä Helsingissä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sivistysvaliokuntaan.